

Motion till riksdagen 2023/24:2877

av **Catarina Deremar m.fl. (C)**

med anledning av prop. 2023/24:119 Statens stöd till trossamfund och civilsamhället – enhetliga och rättssäkra villkor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att s.k. omvändelseterapi ska stå i strid med demokrativillkoret för alla hbtqi-personer, inte bara unga, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reglering av återkrav av statsbidrag och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa upp hur de förslag som nu presenteras av regeringen fungerat och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Skattemedel får aldrig användas så att den grundlagsfästa principen om alla människors lika värde urvattnas eller åsidosätts. De trossamfund och organisationer inom civilsamhället som tar emot statliga bidrag måste åta sig att upprätthålla grundläggande demokratiska principer. Det är bra att proposition 2023/24:119 Statens stöd till trossamfund och civilsamhället – enhetliga och rättssäkra villkor till slut har lagts av regeringen men olyckligt att införandet av enhetliga villkor för statens stöd till trossamfund och civilsamhället har försenats. Det var angeläget redan när förra regeringen presenterade proposition 2021/22:272 Statens stöd till trossamfund samt demokrativillkor vid stöd till civilsamhället, som sedan nuvarande regering drog tillbaka.

Under sommaren 2022 rapporterade Dagens Nyheter om ett flertal trossamfunds syn på homosexualitet med såväl omvändelseterapi som insamlingar till systerorganisationer som bedriver rent homohat i andra länder. Samtidigt som dessa trossamfund får

miljoner i statliga bidrag för att bidra till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på, bedriver de verksamhet som allvarligt kränker hbtqi-personers rättigheter. Centerpartiet kan aldrig gå med på att statligt stöd bidrar till den typen av oacceptabel verksamhet. Av propositionen framgår att omvandelseterapi för unga står i strid med demokrativillkoret, medan omvandelseterapi för vuxna inte nämns över huvud taget. Centerpartiet anser, i ljuset av den utsatta situationen en betjänad ofta befinner sig i i förhållande till trossamfundet och dess företrädare, att det måste framgå att all omvandelseterapi står i strid med demokrativillkoret och därför utgör en exkluderingsgrund.

All lagstiftning som innebär en inskränkning av grundlagsskyddade fri- och rättigheter måste också noggrant granskas och övervägas. Sådana begränsningar får aldrig hanteras nonchalant eller på slentrian; för att kontrollmekanismerna ska fungera måste lagstiftningens beredning alltid hanteras nogsamt och med stor respekt. Särskilt vid frågor som rör de fundamentala fri- och rättigheterna som t.ex. religionsfriheten, föreningsfriheten och yttrandefriheten måste lagstiftaren noggrant redovisa sina överväganden och samtidigt ge företrädare för berörda intressen god tid och möjlighet till insyn, remiss och debatt. I utredningen Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst Sverige (SOU 2018:18) fann man med anledning av respekten för religionsfriheten att demokrativillkoret för trossamfund måste formuleras på ett mindre ingripande sätt än vad som gällde för civilsamhället. Detta förslag fanns också med i lagrådsremissen. Lagrådet uttalade, förhållandevis kortfattat, att man inte delade bedömningen att praxis kring religionsfriheten i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (EKMR) motiverar en sådan skillnad. I proposition 2021/22:272 Statens stöd till trossamfund samt demokrativillkor vid stöd till civilsamhället ändrade därefter den dåvarande regeringen det föreslagna demokrativillkoret (5 § i den föreslagna lagen om statsbidrag till trossamfund) till att bli likalydande med det som föreslås för civilsamhället. Nuvarande regering har i denna proposition 2023/24:119 Statens stöd till trossamfund och civilsamhället – enhetliga och rättssäkra villkor också föreslagit likalydande demokrativillkor för stöd till trossamfund som för civilsamhället. Vi vänder oss inte emot ändringen i sig, men däremot den i jämförelse lättvindiga behandlingen av religionsfriheten och dess betydelse såväl för vårt demokratiska styrelseskick som personligen för en stor andel människor i vårt land. En sådan förhållandevis genomgripande förändring borde ha hanterats med mer noggrannhet, respekt och ödmjukhet. Centerpartiet vill, mot bakgrund av detta, återigen framhålla vikten av att regeringen vid introduktion av lagstiftning som berör våra grundlagsskyddade fri- och rättigheter tydligt redogör för sina överväganden om effekter och konsekvenser, samt bereder frågan på ett sätt som dess fundamentala betydelse förtjänar.

I utredningens (SOU 2018:18) förslag till lag om statens stöd till trossamfund fanns en reglering om återkrav av statsbidrag som inte finns med i propositionen. För tydlighetens skull anser Centerpartiet att en sådan reglering även fortsatt bör finnas med i den föreslagna lagen om statens stöd till trossamfund.

Det är centralt att det finns enhetliga demokrativillkor för statens bidrag till trossamfund och civilsamhället. Bidragen ska bara gå till organisationer som lever upp till dessa. Det är viktigt att tidigt följa upp hur träffsäkra demokrativillkoren är. Det bör omfatta en bredd av perspektiv som om demokrativillkoren får avsedd effekt, men också hur civilsamhället har påverkats. Även andra frågor i propositionen, däribland

förslaget kring krav på antalet betjänade i en församling för att kunna få stöd för trossamfund, behöver omfattas i det arbetet.

Catarina Deremar (C)

Anne-Li Sjölund (C)

Rickard Nordin (C)